

DEBRECZEN

Debrecen, József királyi herceg-utca 1. (Bika-bérház.) — Telefon: 113. szám. Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ FÜGGETLEN KISGAZDA, FÖLDMUNKÁS ÉS POLGÁRI PARTI ÚJSAG

Egyes szám ára: 4 oldalas 1 pengő 6 oldalas 1'50, 8 oldalas 2 pengő.

Magyar anyák! Ifjúság!

Közel 31 esztendeje annak, hogy eldőlt az első ágyúlövés, amelynek morájára felfigyelt az egész világ és ennek a morájának irtózatossá visszhangja támadt. Lángborult az egész világ. Elszabadult a háború fúriái és azóta szüntelenül tart a világ a romlás, a pusztítás szörnyű munkája. A lángborult világ-háború tűzvészét sikerült kisebb területre lokalizálni, de eloltani nem. Az 1918-ban megkötött béret Németország arra használta fel, hogy újabb háborúra, újabb pusztításra készüljön. 1939-ig tartott nála a szörnyűség megvalósítására a felkészülés. És megvalósította. Megvalósította olyan vadállati kegyetlenséggel, amelyet a világtörténelem nem tud felmutatni. Elszabadult emberi bestialis eszelekedetek, kegyetlen, szívvel kizsákolás, felégetett országok pernyéi közt elpusztult emberi hullák milliói voltak a kísérői annak az utnak, amelyen a német hordák elvonultak. Minden, minden megsemmisült ennek a vandálpusztításnak a nyomában. Kultúra, történelmi emlékek, az ipari fejlődés remek gyárai, a felhalmozott emberi jólétet szolgáló élelmiszeripar. És ezekkel elpusztult legdrágább kincse az emberiségnek, a jó erkölcs.

Magyar anyák! Ne hagyjátok elhalványulni szívetekben ennek a vandál pusztításnak emlékezetét. Zárjátok ezt az emlékezetet szívetek legmélyebb rejtekébe és adjátok át ezt a szörnyű emléket gyermekeiteknek. Gyermekeiteknek, hogy azok továbbadva, ez a szörnyű emlék el ne pusztuljon, hanem mementóként éljen az emberi lelkekben, hogy soha többé vissza ne térhessen, hogy soha többé ez a szörnyű harminc esztendő meg ne ismétlődhesse. Magyar anyák! Szívetekben élesztgessétek mindig a háború gyűlöletét, Ti, akik a legszentebb áldozatot hoztatok az emberiségnek, mert életetek koekázataival új életet adtok, gondolatokat arra, hogy a legnagyobb kincseitek, a gyermekek holttesté ott fekszik az ismeretlen földön, ismeretlen sírhant alatt. Gondoljátok arra, hogy férjettek, a kenyérkereső családó nines fölé, el kellett pusztulnia idegen érdekért, akaratán kívül, bűnös terror miatt. Itthol hagyva kenyérkereset nélkül egy szerencsétlen családot, hogy elmerüljön a teljes megsemmisülés szörnyű nyomorába. Magyar anyák! Nem a szörnyű háború pusztító erejének jótékonykodással elősegítő fokozása érdekében szölok én most hozzátok azért, hogy szorítsátok szívetekhez a Szent-bibliát, amelyben Isten parancsolja, hogy: ne öl! Magyar anyák! A békét, a sóvárgott békét, amelyet rettentő áldozatok árán kényszerítettek ki a szövetséges hatalmak, csak úgy érdemlhet meg, ha nem felejtitek el a borzalmas múltat és gyermekeiket olyan erkölcsben nevelitek, amely az emberszeretet, a munka és a jó erkölcs jegyében indul el. Magyar anyák! Ha ezt megtartjátok, ha ezt megszívlelitek, a jövő békéjének a diadala a tiétek lesz, a ti érdemetek lesz a béke minden áldásos szépsége és az újonnan felépült Magyarország gyönyörű valósága. A jövő reménysége az ifjúság.

Elfogták Beregfy Károlyt, a Szálasi „kormány” honvédelmi miniszterét

Molotov és Eden visszatért San-Franciscoból ~ A fegyverletétel óta 101 német tábornok, egy és negyedmillió német katona került a szovjet csapatok kezére ~ A trieszti kérdésben Anglia és Amerika jegyzéket intézett Jugoszláviához

A szovjet csapatok cseh- és osztrák területen véget vettek a még mutakozó szörványos ellenállásnak, de még hétfőn is folyt a német hadsereg kapitáláb egységeinek számbavétele. Május 14-én a foglyok létszáma 170.000 katonával és 10 tábornokkal növekedett. Helyképpen az egész arcvonalon május 9—14-ig 1.280.000 foglyot ejtettek, köztük 101 tábornokot. A hadfelszerelés számbavétele tovább tart.

BEREGFY ELFOGATÁSA

A prágai rádió tegnap közölte, hogy elfogták Beregfy Károlyt, a Szálasi-féle bábkormány honvédelmi miniszterét. A rádióüldösítés szerint Beregfy Károly az osztrák határon levő Tann városkában bujkált. A nyilas miniszter már háborús bűnösnek van nyilvánítva és bizonyára a szövetségesek kiadják a magyar népbíróknak.

Beregfy igen visszatartó szerepet töltött be a múlt év októberének magyarországi eseményeiben. Horthy kormányzó, aki iránti lojalitástól pedig valósággal esőpöngött még Ludovika akadémiai parancsnoksága, majd debreceni hadtestparancsnoksága idején, október 15-én elárulta, a nyilasokkal kötött. Számtalan erőszakoskodó és terrorista rendelet kibocsátása terheli lelkét.

A londoni rádió megerősíti Beregfy elfogatásának híreit és hozzáfűzi, hogy Szálasi volt miniszterét amerikai csapatok fogták el.

Ugyancsak Csehszlovákiában kérezerült Hacha volt csehszlovák államelnök, ki a németek kezére játszotta Csehszlovákiát 1938-ban.

MOLOTOV

Szovjet külügyi népbiztos San-Franciscoból tegnap visszaérkezett Moszkvába — közli egy londoni távirat. Molotovnak — mint már a múlt héten kifejezésre juttatták — nem volt szándékában a tárgyalások végéig San-Franciscoban maradni, amit már csak rendkívüli elfoglaltsága sem tett lehetővé. Hazatérése nyilvánvalóan a háború befejezésével adódott sokféle kérdés megoldásával van összefüggésben.

A magyar anya helyes nevelése nyomán zsendül fel az az ifjú sereg, akiknek feladata lesz új életünket, új társadalmi berendezkedésünket tovább vinni és olyanná formálni, amely szakít a múlt gyűlöleten alapuló rendszerével, átállítja azt az egymást megbecsülő, megértő társadalmi rendszerre. Ennek az új társadalmi rendszernek alapja nem lehet más, mint a jérkölessön felépülő szorgalmas munka. Régi megállapítás, hogy minden országnak olyan vezetői vannak, amilyet megérdemel. Ez igaz. De az is igaz, hogy minden országnak

van olyan ifjúsága, amely az iskola, a főnök, vagy az iparos mester nevel. Óriási feladat hárul a tanárookra, főnökökre és mesterekre, hogy ez az ifjúság úgy nevelődjön fel, hogy a szorgalmas munka elvégzésén felül a felelősség érzése is kellő mértékben kifejlődjön lelkületében. Ez a nevelés pedig csak akkor lesz eredményesen elérhető, ha az ifjúság nem a mindennáron való függetlenség és önállóság megvalósítását tűzi ki célul ifjú életében, hanem a demokrácia legfőbb szükségességét, a tanítóival szembeni köteles felelősséget, megértést

és jóindulatot tanusítva, a legmesszebbmenő önfegyelmet gyakorolja önmagával szemben is. Új társadalmi berendezkedésünk csak akkor lesz a demokrácia elvéinek megfelelően megvalósítható, ha az ifjúság belső élete a legteljesebb erkölcsi felelősségteljesítés alapján áll. Ez a felelősségteljesítés pedig elsősorban az, hogy az ifjúság tanárában, főnökében, mesterében ne az ellenséget lássa, hanem lássa az életbölcsességben nagyobb ismeretekkel rendelkező jóakarót, aki az életben való elindulásához a jó ut megismeréséhez vezet. Ennek

A TRIESZTI KÉRDÉS

igen élénken foglalkoztatja az angol és amerikai köröket. Anglia és Egyesült Államok álláspontja a kérdésben teljesen azonos. Valószínű, hogy ezt a kérdést is megtárgyalja Eden brit külügyminiszter Truman elnökkel washingtoni tárgyalásai során. Eden külügyminiszter Gru külügyi államtitkárral való beszélgetése után ezt mondta: — Beszélgettem Gru államtitkárral nem a sanfranciscói konferenciáról, amely kielégően halad, hanem jobb más, egész világot érintő kérdéssről, amelyről nagyon sok beszélni való van.

Tegnap Gru nyilatkozatot adott ki és meghatározta az Egyesült Államok álláspontját és elnevezte azt, hogy Tito marsall jugoszláv közigazgatási állítson be Trieszt területén. Az államtitkár nyilatkozatában ezt mondja: A vitás területi kérdéseket a békekonzferencián fogják tárgyalni. Vitás területi kérdéseket nem lehet az előrenyomuló hadseregek sarkában kibocsátott kiáltványokkal megoldani.

Washingtonban a trieszti kérdésben meghatározták Anglia és Amerika álláspontját és ezt közlik Tito tábornaggal. Az olasz külügyminiszter mélyszéges megelégedését fejezte ki Gru államtitkár nyilatkozatával kapcsolatban.

FELHABORODÁST KÉLTŐ KEZFOGÁS

Mint már jelentettük, Eisenhower tábornagy parancsot adott a német háborús bűnösökkel való illó bánásmód tekintetében. Eisenhower tábornagy intézkedése előtt nagy volt a felháborodás azon fényképek miatt, melyek Göringet ábrázolták, amint kezét fogta egy amerikai tábornokkal. Eisenhower tábornagy utasításában ezeket

Anglia és az Egyesült Államok szinte azonos tartalmú jegyzéket intéztek a trieszti kérdésben Tito marsallhoz. A jegyzékben kifejtik, hogy Trieszt megszállását Alexander tábornagnak kell végrehajtania, nem pedig a jugoszláv haderőnek. Hangsúlyozza a jegyzék, hogy a területi elrendezéseknek a békekonzferencián kell megtörténnie.

AZ EURÓPAI HABORÚ BEFEJEZÉSE

Következtében a hadianyagszállítások kérdése is felmerült. Gru amerikai külügyi államtitkár tegnap este kijelentette, hogy lényegesen eszékenyen fogják az Oroszországnak küldendő hadianyagszállományokat. Az államtitkár azt is közölte, hogy a brit népek csak annyi hadianyagot fognak kapni, amennyit időről időre igényelnek.

JAPAN

Felmondta a háromhatalmi egyezményt Németországnak, illetve azt a maga részéről érvénytelennek nyilvánította. Megállapította a japán kormány, hogy Németország fegyverletételével érvényüket veszíték az egyezmény határozmányai. A japán kormány erről értesítette a német nagykövetséget.

HIMMLER JOBBKEZÉT,

Kaltenbrunnert elfogták. Az a hír nem nyert megerősítést, mintha magát Himmlert fogták volna el. Hachával együtt hét minisztere és tábornoka, köztük a hírhedt Gayda is fogságba került.

FELHABORODÁST KÉLTŐ KEZFOGÁS

Mint már jelentettük, Eisenhower tábornagy parancsot adott a német háborús bűnösökkel való illó bánásmód tekintetében. Eisenhower tábornagy intézkedése előtt nagy volt a felháborodás azon fényképek miatt, melyek Göringet ábrázolták, amint kezét fogta egy amerikai tábornokkal. Eisenhower tábornagy utasításában ezeket

mondja: „Minden olyan eljárás, amely a németeket barátságos ellenségként kezeli, határozott megszegése korábbi parancsainak. Erélyes intézkedéseket léptettem életbe, hogy ezek a bűnösök nyomban megszűnjének.”

CHURCHILL

rádióbeszédében élénk visszhangot keltett. A francia rádió kommentátora rámutat Churchill beszédének arra a részére, amelyben a miniszterelnök elmondta, hogy milyen türellemmel kezelte a brit kormány De Valerát. Ince — mondja a francia hírnagygyarzó — Anglia saját példájával bizonyította be, hogy mikor még halálos veszedelembe fordult, akkor is tartózkodott attól, hogy erőszakot használjon éppen azért Angliának joga van arra, hogy ellenszegüljön bármilyen diktatórikus vagy rendőri rendszernek — mondotta a francia publicista.

PORRAEGETIK

A hírhedt belséri koncentrációs tábori, hogy ezzel is megakadályozzák a fertőző betegségek terjedését. Az Amerikában levő német hadifoglyokat kényszerítik, hogy a koncentrációs táborokról készült felvételeket és mozielőadásokat végignézzék. Ezeket a szörnyű képeket a német moziban is bemutatják.

A FRANCIA RÖZSÉGI VÁLASZTÁSOK

eredményeiről most érkeznek be a hírek. Amint várható volt, a választások halfélé tendenciát mutatnak, amint ez már a két héttel ezelőti szavazatokból is látható volt. Egyik város választási eredményei azt mutatják, hogy a szocialisták 28, a kommunisták 29, a radikálisok 11 százalékát kapták a szavazatoknak. A konzervatív pártok veszítettek mandátumaikból.

34 NÉMET BUVÁRHAJÓ

adta meg magát, vagy van utban szövetséges kikötő felé. Azt hiszik, kb. 50—70 U-hajó járt a tengeren, amikor Németország kapitulált.

megszívlelésére hívom fel a magyar Ifjúság figyelmét. A komoly, kötelességérzettel rendelkező magyar ifjúságnak meg kell értenie, hogy az ő reá is áldást hozó békét csak akkor érdemli meg, ha nevelőinek jó tanácsait, tanításait megszívlelve igyekszik határtalan munkakészséggel, lankadást nem ismerő szorgalommal végezni azt a feladatot, amelyet csak úgy tud eredményesen megoldani, ha ez a három cél vezet: munka, szorgalom, tiszttaerkölcs!

DÓZSA GYÖRGY.

Az egyetemi igazoltatás, az utcabizalmi rendszer, munkamozgósítás ügye a Nemzeti Bizottság előtt

Németországban elfogott háborús bűnösök, Szálasi stb. kiadatását és Magyarországon való felelősségrevonását kéri a debreceni Nemzeti bizottság

A Nemzeti Bizottság kedden délután ülést tartott. Juhász Nagy Sándor elnök nem tudott megjelenni az ülésen, helyette Labancz András korábbi elnökölt. Napirend előtt több felszólalás hangzott el.

AZ ELŐZETES CENZÚRA ELLEN

Dr Erdős Imre szövegét, hogy a kormány előzetes sajtócenzúrát rendelt el a napilapokra és minden sajtótermékre. A cenzúrázással a polgármestert bízza meg. Az előzetes cenzúrát antidemokratikusnak tartja. Javasolja, hogy az előzetes cenzúra ellen foglaljon állást a Nemzeti Bizottság. Ha utólagos cenzúrára mégis szükség lenne, akkor azt az államügyészség végezze. Több felszólalás után a bizottság úgy határoz, hogy felhívja a kormányhoz az előzetes cenzúra megszüntetése érdekében.

A TERMELESI ÜZEMANYAG GYORS BIZTOSÍTÁSA

Dr Kondor Imre napirend előtt szövegét, hogy a mezőgazdasági munkálatokhoz szükséges üzemanyag, petróleum elfogyott. A Pantó-műveknél két vagon petróleum van, ezt kellene sürgősen igénybevenni. Az árárt, hogy a tulajdonos ne károsodjon, a város előlegezzék illetve folyósítsa kölcsönképpen is.

A bizottság Szabó Kálmán, dr Lévy Zoltán, Leitner Jenő, Öry István felszólalása után úgy határozott, hogy a közellátásiügyi kormánybiztos határozatig veszi igénybe az üzemanyagot és az árárt majd a földművelésügyi minisztérium által téríti meg. Az ülés végén Végh Dezső alpolgármester kérésére újra elővette az ügyet a bizottság. Az ő szakszerű felvilágosítása és Vizesölyi Zoltán felszólalása után csak egy vagon igénybevétele határozottak el és Szabó Kálmán polgármester közölte, hogy a város jót áll az 50.000 pengő kifizetésére, annál is inkább, mert így lehetővé teszik, hogy továbbra is érkezzen üzemanyag, petróleum a városba a magánfogyasztás céljára is.

A HÁBORÚS BŰNÖSÖK KISZOLGÁLTATÁSA

Dr Erdős Imre újabb napirend előtti felszólalásában rámutatott arra, hogy a hírek szerint Szálasi és sok más háborús bűnös az angolok haderők elfogtak Németországban. Kíváncsok lennének, hogy ezek Magyarországon vonasának felelőssége és itt bűnhődjenek. Javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság keresse meg az ideiglenes kormányt, hogy kérje a szövetséges hatalmaktól a háborús bűnösöknek Magyarországra való kiszolgáltatását. A bizottság ezt elfogadja.

A HIVATALOS LAP DEBRECENI ÁRUSÍTÁSA

Dr Kondor Imre ismerte azt a visszásságot, hogy a kormány hivatalos lapja, a Magyar Közlöny vagy egyáltalán nem, vagy kéve és kevés példányban érkezik Debrecenbe. Emiatt jogbizonytalanság van. A napilapok két nap alatt érkeznek. Javasolja, hogy a Nemzeti Bizottság írjon fel a kormányhoz a hivatalos lap sürgős, a megjelenés utáni azonnali szállítása végett. Dr Lévy Zoltán javasolja, hogy annyi példányt küldjenek, hogy a magánfelek is kaphassanak hivatalos lapot, csak a hivatalok és testületek. A bizottság úgy határoz, hogy legalább 100 példány

AZ UTCABIZALMIK, UTCABIZTOSOK KIJELELÉSE

Ezután a napirend pontjait tárgyalták le. Tudomásul vették, hogy második népbírói tanácsot állítanak fel, rendezték a népbírók fizetését. A Zsidó Szövetség átiratát, hogy támogassák a deportáltak lakáshoz juttatását, elfogadta pártólól a bizottság.

A kisfuvarosok kérelmét, hogy a földszántásból holdanként 140 pengő helyett legalább 250 pengőt kapjanak és az igénybevételenél bizonyos esetekben mentesítsék őket, illeve csak sorrendben időben vegyék igénybe őket, áttették a termelő bizottsághoz.

Ezután a szakszervezetek bejelentése következett az utcai, háztömbbizalmi kijelölése ügyében. Kállay Sándor rámutatott arra, hogy a tavasi vetés 80 százaléka kapásvetvény, amit nem elég elvetni, meg is kell kapálni, gondolni az előirt időben. Igen sok kézi munkásra lesz szükség. A dolgozókból állítsák fel az utcai- és háztömbbizalmiakat, akik minden dologkerülőt igénybevesznek.

Öry István helyesli a munkamozgósítást. Minden családot kötelezni kellene 2-3 hold megművelésére, a munkakerülőket meg feltétlenül igénybe kell venni. A 60 pengős napszámot nem bírja el sok gazda, azért azt javasolja, hogy természetben kapja meg a munkadíját az igénybevevő munkás, egyharmadát a termésnek így közellátás szempontjából önellátó lesz és jobban is dolgozik ezért a bérért. Leitner Jenő a háztömbbizalmi rendszer bevezetését javasolja. Ezek a szemétkioldásra is felügyeljenek. Az inermáltakat is be kell vonni termő föld megművelésére.

Molnár József szerint az utcabizalmi a lakáskérdés is megoldják, ők jelentik majd, hol van nagy lakás, kik laknak ma is fényűzően több szobában. Ezek ellenőrizzék majd a munkakerülőket, feketéket is.

Szabó Kálmán polgármester közszóvetet mond a szakszervezeteknek az utcabizalmi emberek munkabiztosításáról. Szinte a rendőrséget póolják majd, hiszen a rendőrség nem is győzi a munkát. A lézengők ellen is fellépnek majd a szakszervezeti emberek és azt is felfedik, hogy hol árusítanak titokban szeszszitát.

Ménes Sándor a tanyavilágban is kéri bevezetni a dűlőbizalmi rendszert. Kondor Imre szerint a bizottság nem igazolt, illetve igazolás alatt álló tisztviselőket is munkába kell fogni, azoknál a kocsimárosokat, akik most úgysem működhetnek.

Lévy Zoltán az építkezés megindítását sürgeti. Az utcabizalmi elnevezés helyett az utcabiztos elnevezést ajánlja és azt, hogy az utcabizalmi háztömbbiztos ne csak a szakszervezet jelölje ki, hanem válasszák az érdekelteket.

A bizottság végül is elfogadja az elhangzott indítványokat és javaslatokat, a szakszervezet állítja fel az utcabizalmiakat a lakás, szemétkioldás, munknélküliek, feketék stb. leleplezésére és munkába állítására. A részleteket a szakszervezet dolgozza ki.

A Nemzeti Bizottságnak a hadigondozó bizottságba egy orvos és két rokkant, hadigondozott tagot kell jelölni. A Nemzeti Bizottság az orvosi tagra dr Tamássy Géza

városi tisztifőorvost küldi ki, tagoknak Szitácssy Gézát és Hacker Károlyt.

AZ EGYETEMI IGAZOLTATÁSOK

A Nemzeti Bizottság március 22-i, majd április 6-i ülésén is sürgette az egyetemi tanárok és alkalmazottak igazoltatását politikai multjukat illetőleg, majd mikor az elhúzódt, külön ötödi, egyetemi igazolóbizottságot állított fel. Most az egyetemi tanács egy beadványt intézett a Nemzeti Bizottsághoz, amelyben hosszasan bizonyítja, hogy tévedés azt állítani, hogy az egyetem a reakció fészke lett volna. A jogi kar ezt tévedésnek minősíti, nem lehet általánosítani. Az elmenekült professzorokról is téves kimutatás jelent meg, a sok eltávozott a szünidő után a hadihelyzet következtében nem tudott visszatérni a tanév kezdetére.

Külön-külön nyilatkozott minden kar. A hittudományi karon senki sem volt fasiszta. A bölcsészkar azt vitatja, hogy a Sztójay-kormány főispánja, Bessenyei Lajos „angolkórosnak” nevezte az egyetem tanárait. Az orvoskar azt közli, hogy Csilléry, Hüttl, Orsós János, Borsos-Nachtnébel professzorokat törölte a kar tagjai közül. Jankovichnál nyugdíjazást javasol, Kertesy és Went tanároknál nem lát terhelő adatokat, Kovács Ferenc professzor antifasisztának ismerték. Jákynál és Udvardynál áthelyezést javasolnak, Mikó Gyulát és Végh Pált törlik, ha Németországba mentek kényszerű rend-

szabályok nélkül.

Az egyetemi tanács jelentéséhez dr Erdős Imre szólal fel. Közli, hogy a jövő hónapban készen lesznek az igazoltatásokkal. Az egyetemi tanács jelentése nem fedi a tényeket, elég Makkai professzor példájára hivatkozni. Lévy Zoltán kéri, hogy csak a politikai multat vizsgálják, a tudományos képzettséget és képességet most nem lehet vizsgálni tárgyává tenni. Kifogásolja szentpéteri Kun Béla szerepét és jelentését. Dr Kondor Imre javasolja, utasítsák vissza az egyetemi tanács jelentését, amelyet „ügyefogyott védekezőnek” tart.

Dr Tariska István azt kéri, hogy az egyetem értékeit meg kell őrizni. Aki nem volt kimondott fasiszta és be tud illeszkedni a mai demokratikus szellembe, azt meg kell hagyni. Túlás azt mondani, hogy csak az egyetem volt reakciós, reakciós szellemben működött szinte az egész ország. Az egyetem az értékeket továbbra is dolgozni kell engedni, ha nem voltak kimondott fasiszták. Javasolja, hogy az egyetemi tanács jelentését minden vita és hozzászólás, bírálat, megjegyzés nélkül tegyék át az igazolóbizottsághoz.

A Nemzeti Bizottság dr Tariska István javaslatát fogadta el. Szabó Kálmán szerint mindegy, melyik igazolóbizottság folytatja le az egyetemi igazoltatásokat.

Ezzel a Nemzeti Bizottság ülése többszörös tanácskozás után véget ért.

Rendelkezők a város területének tisztántartására

A rendkívüli események folytán előállott és a város minden részét ellepő nagyfokú tisztátalanság a váratlan beállott nyári meleg következtében a fertőző betegségek csirájának melegágyává vált, a járványok pedig a lakosoknak a hiányos táplálkozás következtében amúgy is legyengült ellenálló képessége folytán vagy igen nagy százalékos halálozást, de mindenesetre súlyos és hosszadalmas megbetegedést, s ennek folytán munkaképetelenséget eredményeznek.

Amikor az ország újjáépítésében egyetlen egy magyar ember munkacereje sem nélkülözhető, mindent el kell követni a fenyegető közveszély elhárítása s továbbterjedésének megakadályozása érdekében.

Evégből a közegészségügyről alkotott 1876:XIV. t.-c. 10. §. 3. bekezdésében biztosított jogom alapján az alábbi rendelkezést hoztam ki:

Felhívom a város lakosságát, hogy az utcák tisztántartásáról naponként gondoskodjék.

A tisztántartás nemcsak a gyalogjárda, hanem az utca teljes szélességére vonatkozik, s ez alól nem képez kivételt sem a kocsi, sem a mellék úttest, sem pedig az esetleges begyepesedett, vagy parkírozott terület sem. A tisztántartás kötelezősége a szemben levő házak tulajdonosait, ezek távollétében lakóit egyetemlegesen terheli.

Az utcák annak teljes szélességében minden reggel legkésőbb 7 óráig, azonfelül este 6 és 7 óra között fel kell seperni, száraz időben a seprést megelőzően fel kell locsolni.

Az elhagyott házak előtti utcarészek tisztántartásáért a szomszédos házak tulajdonosai, illetve lakói egyetemlegesen felelősek.

Az utcán összegyűjtött szeméket az utcán tárolni nem szabad, azt a ház udvarára azonnal be kell szállítani.

Minden házban, úgy az ott összegyűjtött udvari szemét és a kikerülő konyha hulladék, valamint az utcáról oda beszállított utcai szemét részére egy fedővel ellátott, zárt szeméttartót kell készíteni, s azt megtelése után azonnal, de legalább hetenként egyszer az alábbi kijelölt szemétyűjtőhelyre kell kiszállítani.

A szemét kiszállítása a házban lakókat egyetemlegesen kötelezi.

Felhívom a város lakosságát, hogy az utcáknak a bepiszkításától, beszemteléstől, papiroknak, cigarettavégeknek és bármilyen hulladéknak, napraforgómagnak szetszórásától tartózkodjék.

A fenti rendelkezésem betartását a rendőrfőkapitányság, a városi elsőfokú közigazgatási hatóság és köztisztviselési hivatal közegeivel, valamint a háztömbök és utcák bizalmi férfival naponként és állandóan ellenőriztetem.

Jelen rendelkezésem megszegése, vagy nem teljesítése kihágás, melyért törvényszabta büntetés jár azzal, hogy a kihágásért elítéltek eseteiképpen visszaesés esetén szabotálásnak minősül, s egy hónapig terjedő internálással büntetendő.

A rendelet a kifüggesztéssel egyidejűleg hatályba lép.

Engedélyezett szemétkerakodó helyek:

1. A Vértesi-féle téglagyár kukibokáinál.
2. A Köztisztasági Hivatal Monostorpályi-uti trágya telepe.
3. A Külső-vásártérnek a Hatvan-utca, Miklós-utca, Széchenyi-utca, József kir. herceg-utca sarkára eső pontján D. H. V. vasúti sínek mellett terület.
4. A Belső-rényi-úton a Mentelepi laktanyával szemben lévő vasúti kiterő melletti terület.
5. A Péterfia-utcai temető, Hadházi-ut és Apafi-utca által behatárolt területen volt székérmegálló hely.
6. A Nap- és Baros-utcák, valamint Attila-tér torklatánál lévő park részletén átvezető villamos sín melletti terület.

Polgármester.

A MADISz harmadik vitadélutánját csütörtökön 5 órai kezdettel tartja. Műsor: 1. Csák Máté földön és Fölszállott a páva c. verseket adja elő a MADISz vagongyári csoportja. 2. Népda-loc. Éneklők a tanfőképzősök. Bevezető előadást tart Szerző Árpád: „Új honfoglalás” címen. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

VAGYONMENTŐ Bádócs-n. 1

Kiadják az ellenállási mozgalmak híteles történetét

Hír szerint az ellenállási mozgalmak vezetői ki akarják adni a mozgalmak híteles történetét. Mint a Független Kisgazda Párt hetilapja, a „Demokrácia” ezzel kapcsolatban megjegyzi, az említett könyv kiadása három okból lesz igen üdvös: 1. A nagyközönség megtudja a valóságot, azaz, hogy az ellenállási mozgalmakban igen szép számmal vettek részt bennük. Mert mindenjük végre, hogy kik vettek részt valóban a mozgalmakban és 3. megtudjuk azt is, hogy kik nem vettek részt bennük. Mert minden tisztelet a hősöknek, de elég volt a szájhösből és az álhösből.

Befiltottak 126 fasiszta filmet

A fasiszta szellemű filmek, zeneművek, filmek és színdarabok lajstromának összeállítása céljából Budapestén három bizottság alakult. A bizottság most készítette el a fasiszta irányú filmek első listáját. A listán 126 film szerepel, melyeket részben tárgya, részben szereplőjük miatt tiltottak be.

Jugoszláviában kicserélték a dinár bankjegyeket

Egy új jugoszláv kormányintézkedés következtében a forgalomban lévő dinár bankjegyeket hitelen kicserélték. A közönséget előre nem tájékoztatták a kormány ebbeli szándékáról. A rendelet szerint 20 régi királyságbeli, vagy a német hatóságok által kibocsátott dinár bankjegyekért egy új dinár adnak. A pengő árfolyama az új dinárnak megfelelően alakult eddig, 20 dinárba került egy pengő, most egy dinár egyenlő egy pengővel. Arról nincsenek értesüléseink, hogy a külföldi elrejtött dinár bankjegyeket becserelik-e vagy sem. A kicserélést május 15-ig kell végrehajtani.

„Kergettem a labanc hordát...”

Jelentettük már, hogy a tarpai temetőben helyezik örök nyugalomra a magyar ellenállási mozgalmak, a magyar függetlenségi gondolat hősi halottjait. Bajcsy-Zsilinszky Endrét. A nagy magyar hazafi síremlékét egy ismert kuruc-vers két strófiája fogja díszíteni, melyet Bajcsy-Zsilinszky Endre gyakran elmondott a Gestapo börtönében a csüggedő lelkek ébresztésére:

Tíz jó évig a halálban,
Egy rossz karddal száz esztában
Soha-soha hites vágyban,
Soha-soha volt ágyban,
Kergettem a labanc hordát,
Sirattam a szivem sorsát,
Mégsem fordult felém orszád,
Rosszcsillagú Magyarországnak.

— **Üzlethelyiségek kiadása.** Debrecen város, a tulajdonát képező Ferenc József-út 28. sz. alatt, bérházban, a Gambrius-átjáróban lévő azoknak a 19-20. sz. üzlethelyiségeknek, melyek korábban a közellátásügyi ügyosztály termelői irodájának helyiségül szolgált, bérbevetésre ajánlati felhívást bocsát ki. Ezek az üzlethelyiségek együtt adnak bérbe. Az évi bér 3600 pengő. A város a szóbanlévő üzlethelyiséget jelenlegi állapotában adja bérbe, azon semmiféle javítást vagy átalakítást végezteni nem fog; ha azonban a bérbevevő a helyiségben javításokat végezne, ennek költségeit a városra nem háríthatja át. Az irásbéli ajánlatokat folyó évi május hó 17-én déli 12 óráig lehet beadni a városi iktatóba (Városháza, I. sz. szoba), melyben az ajánlattevő jelölje meg, hogy az üzlethelyiségben milyen ipart kíván gyakorolni, a bérleményben ki lesz az esetleges társa, mert aki a bérleményt megkapja, a város tudta és engedélye nélkül társat nem vehet és a bérleményt albeírlethe nem adhatja. A bérkezesendő ajánlatok feltevése a törvényhatósági kijelölés fogadomái, egyébként az ajánlatok feltevése a város szabádon határoz.

Polgármester.

VÉTEL Szövetek, selymek, vásznak **ELADÁS**
Férfi-nőruhák, harisnyák.
PAPP Textil-Divatáru Dégentfeld tér 4.
kereskedés

Izléses kivitelű **NŐI SZANDÁLOK**
HEGYINÉL
Plac-utca 53, Hungária épület

Egétésre alkalmas
denaturált szesz pótló
kapható IZSÁK festéküzletben
Csapó-utca 17. szám.

A hatóság letöri a fekete piac tulkapasait

Nagyfontosságú előterjesztést tett Szabó Kálmán polgármester a kereskedelmiügyi minisztériumban az I. fokú Iparhatóság január 25-ig ideiglenes hatállyal iparjogosi tványokat adott ki, amelyek birtokában a kérelmezők meghatározott ipari, vagy kereskedelmi tevékenységet folytathattak. Az ideiglenes jogosi tványok hatálya 90 napban lett megállapítva azaz a kötelezettséggel, hogy ezen idő alatt fel a törvényes feltételeket igazolni tartoznak, mert ellenkező esetben a hatóság a visszavonás iránt intézkedik.

Az I. fokú Iparhatóság tehát január 25-től csak a fennálló rendelkezések figyelembevételével állít ki iparjogosi tványt. Az I. fokú Iparhatóság közölte, hogy az összes iparjogosi tványok kiadását 8 napon belül megvárják. Ez a 8 napi határidő lejárt s azóta, akik az ideiglenes engedélyben kikötött határidő alatt a törvényes feltételeket nem igazolták, az ideiglenes engedélyt visszavonta s ha valaki ennek ellenére is folytatná iparüző tevékenységét, ellene jogosulatlan iparüzést a kihágási eljárás megindítása iránt tesz lépéseket.

Az I. fokú Iparhatóság az iparjogosi tványok kiadásával kapcsolatban a politikai pártok, szak-szervezetek, termelő bizottságok, valamint az ipari és kereskedelmi érdekeltségek kiküldöttjeiből véleményező bizottságot alakított, amelyben a rendőrség is képviselteti magát. Ennek a véleményező bizottságnak megalkotását az erre kívánatos, hogy az I. fokú Iparhatóság a demokratikus erőknek a gazdasági életre vonatkozó álláspontjáról tájékozódást nyerjen, illetőleg, hogy alkalmat adjon az említett tényezőknél arra, hogy a gazdasági

vonatkozások beható és részletes tárgyalása alkalmával tapasztalatokat szerezzenek és így a demokratikus erőknek az ipari és kereskedelmi kérdésekhez való szakszerű hozzászólását biztosítsa.

Ez a véleményező bizottság, amely hetenként egyszer tart ülést, maga is foglalkozott a fekete piac túlkapasával és arra a megállapításra jutott, hogy a túlkapasok okozója nem a legális és iparjogosi tvánnyal rendelkező ipar, vagy kereskedelem, hanem az a felvásárló és üzérkedő, valamint láncozó tömeg, amelynek a tulajdonképpeni legitím iparhoz és kereskedelemhez semmi köze, amely azonban főleg Budapest és környékéről jöve, elsősorban az élelmiszereket vásárolja fel, abból a célból, hogy az egészségellenes konjunkturális helyzetet kihasználja és lelkiismeretlen nyereszkesedést folytasson. Ennek a folyamatnak megakadályozása érdekében a véleményező bizottság javaslata alapján a kereskedelmi és iparkamara több intézkedést fogantatott, amelyek az idevonatkozólag az illetékes hatóságok különböző intézkedéseket is tettek. Maga az I. fokú Iparhatóság a kereskedői és ipari érdekeltségek sorából ellenőrző bizottságokat is szervezett a fekete piacon történt túlkapasok megakadályozására. A rendőrkapitányság az iparhatóság által megbízott ellenőrző bizottsági tagokat felhatalmazta arra, hogy a visszaélőket a rendőrségre bejelentik. Az ellenőrző bizottságok rendszeresen folytatják működésüket, így meg van a remény arra, hogy debreceni vonatkozásban a fekete piac túlkapasait nagy mértékben sikerül visszaszorítani.

A Kereskedő Társulat és a Magántisztviselők Szakszervezete kollektív szerződést kötött

A debreceni Kereskedő Társulat és a Magántisztviselők Szakszervezete beható tárgyalások után kollektív szerződést kötött, melynek célja rendezni a minimális fizetési és munkafeltételeket a gyárakban, bankokban, üzemekben, vállalatokban, a kereskedelmi és irodai munkakörben foglalkoztatott magántisztviselők részére.

A Kereskedő Társulatot mint a munkáltatók érdekképviseletét ismerik el. Egy paritásos bizottság fog működni a vitás kérdések elintézésére, ezeknek tagjai a Társulat részéről Benyás Emil, Salgó Árpád, Mikó Gábor, a szakszervezet részéről pedig Kovári László, Uhlirich László, Friedman József.

A szerződés főbb pontja a következők: Ervényes az év május 1-től június 1-ig, ha egyik fél sem bontja fel, úgy továbbhat két hónapig fizetési szabadság jár az alkalmazottnak az elöltöltött szolgálati évek arányában, hat naptól huszonnégy munkanapig. Minden munkavállaló június 15-ig tartozik be, lépti a Magántisztviselők szakszervezetébe, különben nem dolgozhat.

A minimális fizetéseket a következők: Az első évben 600, a második és harmadik évben 700, a negyedik és ötödik évben 800, az ötödik év után 900 pengő. Ezen fizetések az egyszerű munkát végző tisztviselőkre vonatkoznak. Könyvelők, pénztárosok, levelezők, termelési technikai vezetők helyettesei, iparüzési elöljárók 1000 pengő. Főkönyvelők, osztályvezetők, cégjegyzők, termelési technikai vezetők, iparüzési elöljárók 1200 pengő. Cévezetők és hasonló beosztásúak 1200 pengő. Igazgatók és ennél magasabb rangúak 1400 pengő. Altszék 1—5 évig 600, 5—10 évig 700, 10—15 évig 800, 15—20 évig 900, 20 évtől 1000 pengő.

Altszéknek a már eddig is szokásban lévő ruha, cipő, télikabát, kalapjárándóságok.

Fenti fizetések az egyedülálló alkalmazottakra vonatkoznak. A nő férfiak a fenti fizetésnél 25%-kal többet kapnak. Ezenkívül a férfi, mint a családfenntartó nők minden eltartott személy után 20%-kal többet kapnak. Önálló keresettel bíró családtagok után családi pótlék nem fizethető.

Az esetleg ennél magasabb fizetést élvezőknél a régi fizetés megmarad, ugyanakkor megmaradnak a természetbeni járandóságok és ahol szokásban volt a karácsonyi, újévi ajándék, renumeráció, újévi ajándék, tá. ae. egő- numeráció, mérlegpénz, beszerzési segély stb. is.

Felkérem mindazokat,

akik Klein Jenő Széchenyi-u. 6. sz. bútorkereskedőtől bútort és egyéb tárgyakat megörzés céljából átvettek, záros időn belül hozzák vissza, mert ellenkező esetben bűnvádi feljelentést teszünk.

Mindennemű vadászat tilos

A magyar földművelésügyi miniszter rendelete folytán további rendelkezésig mindennemű vadászat tilos. Polgármester.

A földművelésügyi minisztérium rendelettervezetet készített a vadászat szabályozásáról. Az új rendelet Magyarország egész területét állami vadászterületté nyilvánítja. A területekért fizetett bérösszegeket a földhözjuttatottak megfizetésére fordítják, azonkívül ebből fedezik a vadászattal kapcsolatos állami kiadásokat. Külön vadkár-alapot létesítenek, s ebből kártalanítják a vadkárt szenvedett gazdákat. A rendeletet a vadászati felügyelők útján hajtják végre. A felügyelők állásokat okleveles gazdákkal és érdemérmőkkel tölthetik be. Vadászni ezentúl csak a belügyminiszter által jóváhagyott vadásztársaságok tagjainak szabad. Minden vadásztársaság a megalkotandó Magyar Vadásztársaságok Országos Szövetségének tagja lesz.

Értesitem a kedves Vendéglémet, fodrász üzletem a Kató szalonból Csapó 88. sz. alá helyeztem. (Faragó ház.) Zsigovits András fodrász.

Erélyes intézkedések a termelés érdekében

Elkobozzák a megműveletlenkedő földet, a nem kellőképpen foglalkoztatott igásállatokat pedig intézkednek róljuk.

A városi termelési bizottság a helyzetjelentésekből megállapította, hogy többször figyelmeztetés ellenére, még mindig akadnak olyan földtulajdonosok, akik a birtokukban lévő mezőgazdasági ingatlanok szak- és időszerű megművelése és eredményes termelésbe való állítása iránt szándékosan nem intézkedtek, — továbbá egyes traktortulajdonosok a rendelkezésre álló üzemanyag időszerű felhasználásával nem végeztek eddig kellő munkát és végül sokan az igaerőket kivonták az elrendelt szántási munkálatok kötelezettsége alól.

Utasítást kaptak a dűlőbiztosok és hatósági ellenőrző szakközlegok, hogy ezen népelles magatartást tanúsítókkal szemben a megfelelő eljárás tényleges alkalmaztatása végett a feljelentéseket azonnal közvetlenül tegyék meg. Ilyen feljelentést azonban bárki is tehet az illetékes hatóságoknál, illetve azok szerveinél.

A Községi Földigénylő Bizottság a hozzá beérkezett feljelentések alapján a megművelés alá nem vont földet azonnal igénybe veszi és soron kívül kiosztja a földigénylők között, ezenkívül pedig a földtulajdonos ellen az internálási eljárást folyamatba tételtem és egyidejűleg tőle a vámörlési jogosi tványt is megvonom.

A kellő munkát — a folyó hó végéig összesen legalább 500 hold föld szántását nem teljesítő traktortulajdonostól a gépet elkoboztatom, őt magát pedig szintén internáltatom.

A mai naptól kezdve minden-

talált földet, a nem kellőképpen traktorokat, a tulajdonosokat róljuk.

féle igazható jószágot, — kivéve a közmunkára való igazolt kirendelés esetén, — csak a mezőgazdasági szántási, vetési munkálatokra szabad igénybe venni és alkalmazni, az a gazdálkodó, aki saját földén elvégezte volna már az időszerű szántási, vetési munkálatokat: köteles a felszabadult igaerővel — a kölcsönös megsegítés elve alapján az elmaradt gazdaságok segítségére sietni. Amit ha elmulasztanak, vagy azt a dűlőbiztos és hatósági ellenőrző közegek rendelkezései szerint és ellenére sem teljesítse — a jószágait elkoboztatom és a tulajdonosának internáltatása iránt fogok intézkedni.

A nem mezőgazdaságokban tartott igaerők tulajdonosa, ha nem tudja igazolni, hogy május hó végéig igaerő páronként legadább 20 hold földet megszántottak, a jószágait elkoboztatom, iparigazolványait elvetetem és az ő internálásuk iránt is intézkedem.

Mindenkinek, — akinek csak igazoltan más rendes munkaköre nincsen —, a nép élelmézését is biztosító mezőgazdasági termelés szolgálatában kell állni, miéért is lehetőleg minden arra ráérő személy azonnal vállaljon önként mezőgazdasági munkát, s ne várja be, míg arra karhatalom fogja — kedvezőtlenebb körülmények között és feltételek mellett rákényszeríteni.

Igen kedvező feltételek mellett már is lehet még betakarítatlan tengeri termés törésére jelentkezni. Polgármester.

Mára várják a budapesti gyermekvonat érkezését

A Nemzeti Segély gyermekvédelmi osztálya felkéri a fogadószülőket, hogy a szerda délelőttre már várható különvonattal érkező gyermekek fogadására készenlétben álljanak. Az érkező gyermekek felöltöztetik. Hogy a gyermekek hogyan és mikor lesznek szétosztva, arra vonatkozólag a május 17-i, esztörtöknap laphoz ad a Nemzeti Segély pontos tájékoztatást.

Hirdetmény

A magyar pénzügyminisztérium 210.100—XIII. a. 1945. számú rendelete értelmében közlöm a lakossággal, hogy a dohányjövődéki törvények és szabályok változatlanul érvényben vannak. Ezek szerint dohány- vagy dohánygyártmány árusítással csak azok foglalkozhatnak, akik dohányjeladási engedéllyel rendelkeznek.

A dohányárusok csak a magyar dohányjövődéki által forgalomba hozott dohánygyártmányokat és az olyan külföldi dohánygyártmányokat árusíthatják, amely után a dohány engedélyilleték a pénzügyi szakoson lerovatott.

Ezek a külföldi dohánygyártmányok megfelelő zároszalaggal láttatnak el. Eladásra szánt külföldi dohánygyártmányokkal rendelkező személyek a készleteikben lévő árut jelen rendelet közzétételétől számított három napon belül kizárólagos dohánykiszárusoknak eladhatják.

A kizárólagos dohánykiszárusok három napon belül a birtokukban lévő összes külföldi dohánygyártmányokat kötelesek a területileg illetékes pénzügyi szakoson bejelenteni. Magánosok ugyanezek három napon belül akkor vannak bejelentésre kötelezve, ha birtokukban lévő külföldi dohánykészlet 50 drb szivarkát, vagy 50 gramm dohányt, vagy 5 drb szivart meghalad.

A bejelentett külföldi dohánymennyiség után kg-ként 200 P engedélyilletéket kell fizetni.

Azok ellen, akik a fenti rendelkezéseknek eleget nem tesznek, jövődéki büntető eljárást kell indítani.

Vida s. k. pu. főtámasos.

NÉHÁNY GYAKORLATI TANÁCS!

Szőlőkötözésre a raffiahánes jelenleg nem kapható. Jól pótolja a komlógyökér és egyes fák, fűzfa, eperfa hánca. Egy a kertekben nálunk is tenyészett kardalaku levél, Juoca filamen tosa nevé dísznövény is jól bevált, de csak a régi áttelelő levelei. A leveleket levágva hosszában, 4—5 szalagszerű izre bontva szőlő, gyümölcsfák, paradicsom kötözésre jól használhatjuk.

A csomagoló papírosnak is szőlőben vagyunk, alig kapható; újságpapíroba csomagolni pedig tilos. Ellenben a tiszta helyről gyűjtött, nem permetezett levelek, szőlőlevél, napraforgó, sütöröklevél, rebarbaralevél stb erre a célra jól használhatók. Közegészségügyileg sem károsíthatók.

T. C. dr.

NIAGARA

SZIVATTYÚT 220 VOLTOST
VESZEK. AJÁNLATOT
„MAGAS ÁRAT FIZETEK”
jeligére a KIADÓBA KÉREK

Elegáns szövetek és divatúru

különlegességek
KISS divatúru üzletében

Magas napi árat fizetek szövetért, vászonért, szőnyegért.

Ugyanott kicsiben és nagyban eladok.

BENKŐ EMIL
Textil kereskedő Piac-u. 59.

ARANYAT fazonárban is vesz

SZELECSÉNYI SAS-UTCA 2.

Férfi ruháért, méter áruért, rövid áruért

NAGY ÁRAT FIZET ÁDÁM és VAS
Csapó-u. 30.

Cukrot, mézet, Diót, vajat, tojást veszek

DREXLER, Kossuth u. 6. sz.

FÉRFI FEHÉRNEMŰT,

tökéletes szabással készít a Tiszántúli Fehérnemű üzem Bémunkát vállalk.

Vár-u. ca. 2. szám, főtelepet.

Gazdák figyelmébe!

Szerződéses termelés céljára korlátolt mennyiségben szőjabab vetőmag áll rendelkezésünkre. Érdekeit gazdáknak felvilágosítással szolgál a Mezőgazdasági Termény- és Áruforgalmi Szövetkezet. Alföldi-palota.

Hajolajak - Napolajak

(viszonteladónak is)
ILLÓOLAJAT veszek Solti Sas-u. 2.

Csapó-u. 17. Színházjárában

épülő üzlethelyiségek kiadó. Részletes felvilágosítás az Izsák festéküzletben kapható.

PIGNICZKY ISTVÁN órásmester

10—12-ig nyitva Piac-u. 69. Megyeházzal szemben

